

Avalent>Õigusaktid ja kohtupraktika>Liikmesriigi õigus

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [RO](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Swipe to change

rumeenia keel

Liikmesriigi õigus

Rumeenia

Sellel lehel esitatakse teavet Rumeenia õigussüsteemi kohta ja antakse ülevaade Rumeenia õigusest.

Seda lehekülge ei ole Teie valitud keelde tõlgitud.

Võite saada sisu masintõlgitud versiooni. Võtke arvesse, et see võimaldab ainult teksti ligikaudset mõistmist. Lehekülje omanik ei vastuta masintõlgitud teksti kvaliteedi eest.

-----eesti keel-----bulgaaria keelhispaania keeltšehhi keeltaani keelsaksa keelkreeka keelinglise keelprantsuse keel horvaadiitaalia keelläti keelleedu keelungari keelmalta keelhollandi keelpoola keelportugali keelslovaki keelsloveeni keelsoome keelrootsi keel

Õiguse allikad

Rumeenia õiguse allikad on järgmised:

Rumeenia põhiseadus;

parlamendis vastu võetud seadused (konstitutsioonilised seadused, alusseadused ja lihtseadused);

Rumeenia presidendi määrused;

valitsuse seadusandlikud aktid (korraldused, erakorralised määrused, otsused);

keskvalitsuse seadusandlikud aktid (ministrite korraldused, juhendid ja määrused);

kohalike omavalitsuste (maavalitsuste, kohalike volikogude ja Bukaresti linnavolikogu) seadusandlikud aktid;

Euroopa Liidu õigusaktid (määrused, direktiivid);

rahvusvahelised lepingud, mille osaline on Rumeenia.

Õigusaktide liigid – kirjeldus

Rumeenia õigusraamistik hõlmab allpool loetletud õigusakte.

Põhiseadus on Rumeenia ülimuslik seadus. Põhiseaduses on sätestatud Rumeenia kui ühtse ja jagamatu rahvusriigi ülesehitus, täidesaatvate, seadusandlike ja kohtuorganite vahelised suhted ning riigorganite, kodanike ja juriidiliste isikute vahelised suhted.

Konstitutsioonilisi seadusi annab selleks õigust omav organ ehk sel eesmärgil kogunev valitud põhiseaduslik kogu.

Alusseadustega reguleeritakse riigi jaoks kõige olulisemaid valdkondi, nagu riigipiir, Rumeenia kodakondsus, riigivapp ja -pitsat, vara ja pärandiga seotud õiguskorraldused, rahvahäätuste ettevalmistamine ja läbiviimine, kriminaalkuriteod, -karistused ning karistuste kandmise eeskirjad, kõrgema kohtunike nõukogu, kohtute, prokuratuuri ja riigikontrolli ülesehitus ja tegevus, eraisikute õigused seoses rikkumisega, mida nende suhtes on toime pannud riigiasutused; riiklik julgeolek, valitsusasutuste ja erakondade korraldus.

Lihtseadustega reguleeritakse kõiki muid valdkondi, mida alusseadused ei hõlma. Lihtseadusega ei saa muuta kõrgemat õigusnormi, näiteks alusseadust või põhiseadust.

Erijuhtudel (parlamendi töö vaheaegadel) võib parlamendi määratud teatavaid valdkondi reguleerida seadusandlike volituste delegeerimise korras **valitsuse korraldustega**. Valitsuse korraldused antakse välja spetsiaalse rakendusakti alusel viimases sätestatud piirangutega ja kindlaks määratud tingimustel.

Eriolukorras võib valitsus vajaduse korral anda erakorralisi määrusi kõikides valdkondades.

Valitsuse otsuses nähakse ette seaduste tõhusa rakendamise kord ja muud rakendamisega seotud korralduslikud asjaolud.

Keskvalitsuse seadusandlikud aktid (korraldused ja juhendid) antakse välja üksnes seaduste, valitsuste otsuste ja korralduste rakendamiseks ja nende alusel.

Sõltumatute haldusasutuste aktid.

Kohalike omavalitsuste seadusandlike aktidega (maavalitsused, kohalikud volikogud ja Bukaresti linnavolikogu) reguleeritakse kohalike omavalitsuste pädevusse kuuluvaid valdkondi.

Muud õiguse allikad

Euroopa Inimõiguste Kohtu ning ELi kohtute praktika.

Kuigi riigi kohtupraktika ei kuulu õiguse allikate hulka, on väärtuslik õiguse allikas vaieldamatult kõrgema kassatsioonikohtu praktika, mille eesmärk on tagada teatavate õigussätete ühetaoline tõlgendamine. Lisaks võib vaadelda teisese õiguse allikana ka konstitutsioonikohtu otsuseid, mis mõjutavad *kõiki kodanikke (erga omnes)* ja mitte üksnes konkreetse vaidluse pooli (*inter partes litigantes*).

Tsiviilseadustikku käsitleva seaduse nr 287/2009 artikli 1 kohaselt võivad õiguse allikaks olla seadus, **tavad ja seaduse üldpõhimõtted**. Tavade all peetakse silmas traditsioone (kombeid) ja erialaseid tavasid.

Eespool osutatud sätetega on seotud järgmised eeskirjad, mida tavade kui õiguse allikate kohaldamisel järgitakse:

tavad kehtivad olukordades, mis ei ole seadusega reguleeritud. Kui tavasid ei ole, kehtivad sarnaseid olukordi käsitlevad õigussätted ja kui selliseid sätteid ei ole, kehtivad üldised õiguspõhimõtted;

seadusega reguleeritud valdkondades kehtivad tavad üksnes juhul, kui seaduses neile selgelt viidatakse;

õiguse allikatena võib käsitleda üksnes tavasid, mis on kooskõlas avaliku korra ja üldkehtivate moraalinormidega;

huvitatud pool peab tõendama tavade olemasolu ja nende sisu. Asjaomase valdkonna pädevate organite või organisatsioonide väljaannetes avaldatud

tavade olemasolu ei seata kahtluse alla, kui ei tõendata vastupidist.

Õigusnormide hierarhia

Rumeenia õigusnormide hierarhia.

Õigusnormide hierarhias on esikohal Rumeenia põhiseadus ja konstitutsioonilised seadused. Kõik muud õigusaktid ja -normid peavad olema nendega kooskõlas.

Alusseadused on õigushierarhias teisel kohal. Parlament võtab alusseadused vastu kvalifitseeritud häälteenamusega.

Õigusnormide seas on tähtsusest kolmandal kohal lihtseadused. Parlament võtab lihtseadused vastu lihthäälteenamusega. Lihtseadusega ei saa muuta alusseadust või põhiseadust.

Õigusnormide neljas liik on valitsuse korraldused.

Valitsuse otsused on õigusnormide hierarhias viiendal kohal.

Keskvalitsuse ja autonoomsete haldusasutuste välja antavad seadusandlikud aktid on hierarhias kuuendal kohal.

Kohalike omavalitsuste (maavalitsuste, kohalike volikogude ja Bukaresti linnavolikogu) seadusandlikud aktid asuvad nimetatud hierarhia lõpus.

Institutsiooniline raamistik

Õigusnormide vastuvõtmise eest vastutavad institutsioonid

Põhiseaduses on sätestatud, et riik põhineb **võimu** (seadusandliku, täidesaatva ja kohtuvõimu) **lahususe** põhiseadusliku demokraatia põhimõttel ja **võimu ning kontrolli tasakaalustatuse põhimõttel**.

Võim on jagatud parlamendi, valitsuse ja õigusalaste vahel. Samuti tagavad võimu tasakaalustatuse ametiasutuste ja kodanike vahel konstitutsioonikohus, Rumeenia ombudsman, riigikontroll ja seadusandlik nõukogu.

Parlament on kodanike kõrgeim esindusorgan ja riigi ainus seadusandlik organ. See koosneb **saadikutekojast** ja **senatist**. Põhimõtteliselt kuulub **seadusandlik võim** eranditult parlamendile, kuid teataval juhudel jagab parlament nimetatud funktsiooni täidesaatva võimuga (valitsusega) ja valijaskonnaga (kodanikega).

Valitsus võib anda korraldusi parlamendi poolt vastu võetud konkreetse seaduse alusel. Viivitamata lahendamist vajavas eriolukorras võib valitsus anda ka erakorralisi määrusi.

Seadusandlik otsustusprotsess

Otsustusprotsess on kolmeetapiline.

1. Valitsuse etapp ehk parlamendieelne etapp hõlmab järgmist:

õigusakti eelnõu koostamine ja vastuvõtmine valitsuse tasandil;

õigusakti eelnõu esitamine avalikuks aruteluks seadusega sätestatud tingimustel;

seadusandliku nõukogu, ministeeriumide ja muude institutsioonide toetus;

õigusakti eelnõu vastuvõtmine valitsuse tasandil.

2. Parlamendietapp hõlmab järgmist:

õigusakti eelnõu esitamine ühele parlamendikojale (saadikutekojale või senatile kui esimesele kojale) vastavalt Rumeenia põhiseaduses kehtestatud pädevuse jagunemisele;

õigusakti eelnõu kohta koostatud ettekanne/arvamuse arutelu ja vastuvõtmine pädevas parlamendikomisjonis (mõnel juhul luuakse erikomisjon);

täiskogu istung, mille käigus teeb esimene koda õigusakti eelnõu ja sellega seotud õigusaktide ettepanekute kohta otsuse. Esimene koda teeb õigusakti eelnõude ja ettepanekute kohta otsuse 45 päeva jooksul alates nende esitamise päevast parlamendi juhatusel.

Seadustike ja muude eriti keerukate seaduste korral on nimetatud tähtaeg 60 päeva alates parlamendi juhatusel esitamise päevast;

valitsuse erakorraliste määruste puhul on see tähtaeg 30 päeva.

Tähtaja möödudes loetakse õigusakti eelnõu või ettepanek vastuvõetuks ning edastatakse saadikutekojale, kes võtab vastu lõpliku otsuse.

Seejärel pannakse õigusakti eelnõu/ettepanek hääletusele (võetakse vastu või lükatakse tagasi) ning edastatakse otsustusõigust omavale kojale (saadikutekoda või senat), kes võtab vastu õigusakti lõppversiooni.

3. Parlamendijärgne etapp hõlmab järgmist:

põhiseaduslikkuse kontroll (*a priori* kontroll) (konstitutsioonikohus kinnitab, et seadus on kokkusobiv põhiseadusega). Põhiseaduslikkuse kontrolli võib taotleda **Rumeenia president**, kummagi parlamendikoja esimees, valitsus, kõrgem kassatsioonikohus ja Rumeenia ombudsman või vähemalt 50 saadikutekoja liiget või vähemalt 25 senati liiget. Seda võib teostada ka ametiülesande korras;

20 päeva jooksul pärast seaduse esitamist presidendile **kuulub president seaduse välja**. Kui president nõuab seaduse läbivaatamist (tal on õigus seda teha vaid üks kord) või selle põhiseadusele vastavuse kontrollimist, kuulutatakse seadus välja 10 päeva jooksul pärast selle läbivaatamist või pärast konstitutsioonikohtult kinnituse saamist, et seadus on kooskõlas põhiseadusega;

seadus jõustub kolme päeva jooksul pärast selle avaldamist Rumeenia ametliku väljaande I osas või seaduses sätestatud hilisemal kuupäeval.

Õigusaktide andmebaasid

Rumeenia õigusandmebaas, mille on koostanud ja mida haldab ning uuendab seadusandlik nõukogu, võimaldab tasuta juurdepääsu Rumeenia õigusaktidele.

Tegemist on *Repertoriul legislației României*® [Rumeenia õigusregister] veebiversiooniga ehk Rumeenia õigusaktide ametliku registriga, mis pakub täpset ja korrektset teavet iga seaduse õigusmõju kohta eri ajahetkel.

Andmebaas hõlmab ajavahemikku 1864. aastast praeguseni.

Andmetele pääseb ligi järgmiste otsingukriteeriumide abil:

õigusakti kategooria/liik;

õigusakti number;

väljaandmise kuupäev (ajavahemik);

avaldamise ajavahemik;

ametlik avaldamine (liik, number, aasta);

märksõnad pealkirjas;

õigusakti seisund (kehtib, aegunud);

muud kriteeriumid (kas seadusandlik, muu, avaldatud, avaldamata).

Seadusandlik nõukogu haldab andmebaasi, mida uuendatakse üksikasjaliku õigusteabega, et toetada teatava valdkonna õigusakti eelnõu või anda teavet, mida saab kasutada seadusandlikus protsessis.

Veel ühele õigusalasele **andmebaasile** (kuigi teistsuguse ülesehitusega) pääseb juurde **saadikutekoja** (üks parlamendikodadest) veebilehelt. Otsinguid saab teha järgmiste kriteeriumide alusel:

õigusakti liik;

õigusakti number;

kuupäev;

õigusakti välja andnud ametiasutus;
avaldamiskuupäev ja märksõnad (nii pealkirjas kui ka tekstis).

Kas juurdepääs andmebaasile on tasuta?

Jah, andmebaasi kasutamine on **tasuta**.

Viimati uuendatud: 20/03/2014

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.